

No trobo arbitrari imaginar que fos allí, o en una roccassa com aquella, on creixia aquesta VITIS o heura.

Aquest mossarabisme es retroba a Morella en el nom de la Serra (i grossa pda.) de *Benavit* (xxvii, 173.5), pertanyent a la dena de la Pobleta d'Alcolea, i continuant cap a la dena dels Castellons (xxvii, 165), prop de Torremiró. La diferència només és que *Benavites* té -VITIS en genitiu 'la penya de la parra', i la de Morella, en acusatiu juxtaposat -VITEM. Ja figura en el Capbreu Milian de 1443: «hun camp de terra a la Serra de *Benavit*», f° 3r i 4r. A penes cal dir que en aquesta serra no hi escassegen les penyes.

Un altre *Benavides* és un poble portuguès de l'Algarve (7 k. al NE. de Laos, i 25 del Cabo de San Vicente, concelho de Portimão; és conegut sobretot per una renomada *Fonte de Pedra*, a mitja altura de l'escarpada serra de Monchique (penjada a 902 alt. damunt l'Atlàntic); allí, doncs, també abunden les penyes; i, sigui en la de la *Fonte de Pedra*, o en una altra, hi hauria també una VITIS, parrissa o heura. Encara d'altres, en domini castellà: Rambla i caserío de *Benavides* te. Tabernas, província Almeria; un veïnat *Benavides*, te. de Badajoz; i, probablement, un caserío *Benefites*, xurro, agr. de Bicorp, on la intervenció de l'àrab canviaria, no sols la P- en B- sinó també la v labiodental (ben estranya a l'àrab) en f.

Tot això, doncs, en terres de fort substrat mossàrab o aràbic. En rigor és encara el cas d'una «alqueria de *Benavides*» que situa Madoz en el te. de Valverdón, uns 13 k. a l'O. de Salamanca.

Cert que, en canvi, ja es troba lluny dels territoris arabitzats, el més important dels noms castellans: el de la vila de *Benavides* (4400 habitants), uns 30 k. al SO. de la ciutat de Lleó. Segons Madoz era possessió d'importants famílies nobles (cites des de 1365); Tirso de Molina, en *La Prudencia en la Mujer* (I, esc. 23 etc.) conta que la reina protagonista la donà al personatge que Tirso anomena *Juan de Benavides*: seria la mare de Fernando IV (S. xiv). Els *Benavides* feren un paper important a la guerra dels Comuneros contra Carles V (Pere Coromines, *O. Cast.*). És un nom que va preocupar Mz. Pi.: vindria de *Bäni-Vidas* «los hijos de *Vidas*» (*Orig.*, 536); idea més defensible que la d'Asín (que li atribueix el mateix fantàstic ètímon que al *Benavites* valencià; ell es recorda del jueu *Vidas* del Poema del Cid; però també increïble, car amb aquest mot no s'explicaria la *ze* del *Benavides* castellà.

Tanmateix tindrà la mateixa etimologia PINNA VITIS que tots els altres. Per més que sigui tant al Nord, çhi hauria la mateixa arabització de la P-? Bé caldrà admetre-ho: ajudada o no per l'assimilació a la -v següent. I potser fou nom transportat des d'un dels de més al Sud; sigui per alguna d'aquelles famílies nobles citades per Madoz, o pel favorit de la reina de Tirso, o per un dels nombrosíssims refugiats mossàrabs que es traslladaren a Lleó: en temps dels almoràvits i ja abans, com és ben conegut: copiosament documentats per Sánchez Albornoz i A. Steiger. Al cap-

davall ja és el que deu donar per sobreentès Mz. Pi. amb la seva etimologia *Bäni-* «hijos». Però ja que s'hi admet arabització en un grau o altre, és infinitament més convincent l'etimologia mossàrab PINNA VITIS.

¹ Sembla donar a entendre que vingui de l'arrel *abad* 'servir, obeir', la que ha donat *Abd*, *Obäid* etc.; però l'àrab no admet sufixos: es podria arribar a formar un *Obeidi* amb el sufix únic dels nisba (Hess), però això resta encara ben lluny de la invenció dels Asín.

BENAXAR

El 1276 es concedeix una heretat de Cocentaina, situada a *Benaxar* (i a Alcúdia, que és 2 k. al N. de Cocentaina) (MtzFdo., *Doc. Val. ACA* II, 199). N'és homònima una alqueria te. de Dénia que SSiv. (p. 100) troba en un doc. de 1348; Pere III ven l'alq. *Benaxar* a. 1348 (*El Arch.* IV, 324). De l'àr. *Asšār* que designa diversos funcionaris: 'perceptor de tributs' (Belot), «decimator» *RMa* 143, 332, 'lector de l'Alcorà' Dozy (*Suppl.* II, 131a); el qual també s'ha usat com a NP a Algèria *Asšār*, *Asšara* (*GGAlg.*, 5).

BENÇA

Partida rural i vt. esbarriat te. La Sentiu, uns 8 k. al NE. de Balaguer (GGC 262) «*Bensà*: terme rural al N. de la Sentiu entre aquest i Cubells» Reig Vilarrell (*Monogr. de Cat.* II, 265).

DOC. ANT. 1295-99: *Beeença*, citat després de Cubells, Montgay, Puçarç i Flix (llegit també per CCandi, *Mi Hi. Cat.* II, 167); 1313: «Pere Cortit senyor de *Beeença*», en un doc. relatiu a Balaguer (*BABL* XII, 528); 1359: *Bença* (*CoDoACA* XII, 80).

ETIM. Se'ns acut primer relacionar-lo amb el nom de la ciutat provençal de *Vensa*, fr. *Vence* (entre Grassa i Niça), nom segurament pre-romà, que ja consta com *Vintium* o *Vincia* en testimonis de l'Antiguitat; *Vensa* en els trobadors: *Provensa* --- *Vensa* en rima de Peire Vidal. Però no pot ser perquè ja s'hi oposa la B- i aquests sons no es confonien quasi enlloc del Princ. abans del S. xv.

D'altra banda la *ee* doble de les dues mencions més antigues, sembla obligar a trobar-li un ètímon on, entre les dues, s'hagués perdut una consonant. Deurà ser BĪDĒNTĪA, que bé podem estalviar-li un asterisc, perquè l'adjectiu *bidens*, -tis, és llatí ben clàssic en el sentit de 'proveït de dues puntes o dents'; com a substantiu masculí, amb especial aplicació agrícola, era un aixada de dos pollegons («fourchons»), mot usat per Virgili, Plini etc.; per a altres estris en Columella; i Virgili, si bé per a una eina diferent, emprà també *ferrum bidens*; precisament el plural d'això seria (*ferra*) *bidentia*.

I BIDENTIA és, ni més ni menys, l'ètímon que cerquem. De BĪDENS el REW (1087) dóna prolongacions